

5. Projectlijn D

5.1 Inhoud projectlijn D

Velen zijn vertrouwd met een aantal feesten, dat elk jaar op dezelfde dag of in dezelfde tijd van het jaar gevierd wordt. Een aantal van deze feesten is nauw verbonden met de christelijke levensbeschouwing. De oorsprong van deze feesten moeten wij echter zoeken bij de natuurvolkeren. Voor hen waren deze feesten een uiting van iets dat ze diep in zichzelf beleefden en van waaruit ze leefden. De christelijke levensbeschouwing heeft deze feesten en veel van de gebruiken, die er aan verbonden waren, overgenomen. Dat kon, omdat de oorspronkelijke betekenis van deze feesten en gebruiken heel veel leken op de betekenis die Jezus van Nazaret voor de christenen had en nog steeds heeft. Het paasfeest vormt daarop geen uitzondering. De herdenking van de dood en de verrijzenis van Jezus is namelijk van oudsher verbonden met oude voorjaarsfeesten. Zoals hun naam al zegt, leefden de natuurvolken nog heel dicht bij de natuur. Voor het meest elementaire leven van alle dag waren deze mensen op de natuur aangewezen. Sterker gezegd: voor hun dagelijkse brood waren deze mensen overgeleverd aan de natuur, aan de gang van de seizoenen. De lente was daarbij een heel kritieke periode. Ze ligt precies tussen de winter en de zomer in. De winter, waarin donkere en duistere nachten (weinig licht en warmte) het voor het zeggen hebben, staat voor hen gelijk met dood. De zomer, waarin de zon (veel licht en warmte) het voor het zeggen heeft, betekende voor hen leven. De lente is een keerpunt in het natuur gebeuren: de zon wordt geleidelijk weer voelbaar en zichtbaar op aarde. Voor de

natuurmens vond in de lente elk jaar een beslissend gevecht plaats tussen de zon en de 'zwarte pieten' van de winter. Van de uitslag van dat gevecht hing af of het een vruchtbaar jaar zou worden of een jaar van armoede en ellende. Het laat zich niet moeilijk raden wie hun favoriet was. En ook ligt het voor de hand dat ze alles deden om hun favoriet te helpen en aan te moedigen: ze bereidden zichzelf voor om in elk geval zelf vrij van winterse machten te zijn (boetedoening - vasten); ze organiseerden allerlei activiteiten om de tegenstanders af te schrikken; ze liepen vooruit op de zege door alvast te beginnen met de overwinningfeesten (lentefeesten).

Dat is in het kort het bedje dat de Christenen gespreid vonden voor de herdenking van de dood en de verrijzenis van Jezus van Nazaret. Het is namelijk een geheim waarover je alleen in voorbeelden kunt praten: het lijkt op winter en zomer, maar het is ook weer anders; Jezus, licht van de wereld en bron van leven, lijkt op de zon, licht van de wereld en de bron van leven, maar het is ook weer anders. Zo konden ze voor de mensen verstaanbare taal spreken. En met het feest zelf namen de christenen ook de tijd waarop het gevierd werd (in de buurt van de eerste volle maan van de lente) en gebruiken waarmee het gevierd werd over. Bij de opzet van dit project wordt dan ook gekozen voor aansluiting bij deze elementen.

Om katholieke basisscholen de mogelijkheid te bieden aan te kunnen sluiten bij (bijzondere dagen uit) het kerkelijk jaar staan in elke les één of meerdere dagen

uit of voorafgaand aan de Veertigdagentijd centraal: Les 1: Carnaval; Les 2: Aswoensdag; Les 3: Palmzondag, Witte Donderdag, Goede Vrijdag en Stille Zaterdag; Les 4: Pasen

Vanuit dit katholiek-christelijk oriëntatiepunt wordt voortdurend verbreding gezocht naar vergelijkbare feestdagen of herdenkingsmomenten in andere levensbeschouwingen en culturen.

In het meest ideale geval worden de lessen gegeven op of rond de aan de orde zijnde feest- of gedenkdagen.

Het project kan worden ingebed in een spel dat de titel 'Jacob moest eens weten' heeft meegekregen.

Gedurende het project zullen de kinderen werken aan (verwerkings)opdrachten. Het goed volbrengen van één of soms meerdere opdrachten levert een puzzelstukje op. Negen puzzelstukjes vormen tezamen een puzzel waarop enkele Moai, tot 9,5 meter hoge beelden, op Paaseiland te zien zijn. Paaseiland is gelegen in de Stille Oceaan, ten westen van Chili. Het verhaal gaat dat het eiland op paaszondag 5 april 1722 is ontdekt door de Nederlandse ontdekkingsreiziger Jacob Roggeveen.

Aan de groep de opdracht om aan de hand van deze puzzel de locatie (eiland) te achterhalen waarop dit tafereel te zien is en uit te vinden waar de naam van dit eiland vandaan komt.

U bepaalt na welke opdracht(en) een puzzelstukje wordt uitgereikt. Het laatste stukje wordt aan het eind van het project gegeven.

De groep die de goede antwoorden naar de Stichting Hellig Hart stuurt dingt

mee naar enkele jaarlijks te vergeven prijzen (t-shirts, stickervellen en cd-romspelletjes). Voor nadere informatie wordt verwezen naar hellighart.nl.

Jacob was een ontdekkingsreiziger. Net als Jacob gaan de kinderen bij dit project op ontdekkingsreis naar de betekenis en zeggingskracht van feesten herdenkingsdagen die vallen in en rond de Veertigdagentijd.

Voorafgaand aan de eerste les wordt het spel 'Jacob moest eens weten' geïntroduceerd. Aan het eind van de uitleg krijgen de kinderen het eerste puzzelstukje cadeau.

Het project wordt in **les 1** geopend met een carnavalsquiz. De quizvragen, die eerst individueel of groepsgewijs worden gemaakt worden klassikaal tot een eindproduct gesmeed. Acht van de tien vragen goed betekent dat de groep puzzelstukje 2 verdient. Tijdens de klassikale bespreking kan verheldering plaatsvinden van aan carnaval verbonden/gerelateerde inhouden. Ook kan aan de hand van een stellingenspel gezocht worden naar de waarde van carnaval, voor de samenleving en voor henzelf. Enkele creatieve (internet) verwerkingsopdrachten, waaronder het maken van een feestkalender, sluiten de les af.

In **les 2** staan de kinderen stil bij Aswoensdag als begin van de katholieke vasten (of veertigdagentijd). Tijdens het zoekproces ontdekken ze dat andere godsdiensten, waaronder het Hindoeïsme, vergelijkbare bezinningsrituelen kennen (Holi).

Als voorbereiding op de les staan de kinderen middels een lesactiviteit stil bij

verlangens ze hebben voor zichzelf en voor anderen. Bovendien reflecteren ze op gedachte of er iets in hun gedragingen is dat ze zouden willen veranderen. Deze vragen worden beantwoord op drie briefjes. Deze worden vervolgens uitgeknipt en aan een paastak (of ricinusplant) bevestigd. De tak of plant wordt op een voor iedereen zichtbare plaats neergezet. Deze activiteit vormt de opmaat naar een 'speelplaatsritueel' aan het begin van les 2 waarin elementen van Aswoensdag en Holi zijn verweven. Middels een zoekopdracht proberen de kinderen erachter te komen wat de handelingen van het ritueel met elkaar te maken hebben. Tijdens de nabespreking kunnen verschillende handelingen worden

uitgediept.

Als verwerkingsopdracht krijgen de kinderen onder meer de mogelijkheid een (in les 1 geïntroduceerde) feest- en gedenkdagkalender (rond de maanden maart en april) te onderzoeken op zeggingskracht. De opdracht biedt aanknopingspunten om extra stil te staan bij herdenkingsdagen rond enkele volkerenmoorden. De in dit kader genoemde Armeense volkerenmoord uit 1915 wordt door de betrokkenen (Turken en Armeniërs) verschillend beoordeeld. Een videofragment biedt informatie over deze kwestie.

In les 3

5.2 Uitwerking projectlijn D

Projectlijn D kent de volgende uitwerking:

Les 1D: Jacob moest eens weten

- * Lesopzet
- * Werkbladen
- * Informatiebladen

Les 2D: De andere kant van de medaille

- * Lesopzet
- * Werkbladen
- * Informatiebladen

Les 3D: Met echte spijkers aan het kruis

- * Lesopzet
- * Werkbladen
- * Informatiebladen

Les 4D: Nooit meer een morgen?

- * Lesopzet
- * Werkbladen
- * Informatiebladen

Les 1D	
Titel	Jacob moest eens weten
Thema	Lentefeesten: Carnaval
Benodigdheden	Computer, printer, videofragment 1, werkblad 1D.1 - 1D.5, informatieblad 1D.1 - 1D.4, achtergrondinformatie 7.1, paastak
Doelstelling	De kinderen ontdekken de betekenis(sen), achtergrond en uitingsvormen van carnaval in Nederland en andere delen van de wereld

Vooraf

Voorafgaand aan de eerste les introduceert u het spel 'Jacob moest eens weten'. Het spel wordt uitgelegd aan de hand van informatieblad 1D.1. De kinderen krijgen na de uitleg het eerste van de negen puzzelstukjes cadeau. De puzzelstukjes kunnen in kleur worden verkregen via hellighart.nl, link actualisering. Voor nadere informatie over Paaseiland wordt verwezen naar: <http://nl.wikipedia.org/wiki/Paaseiland>

Alternatief: het spel dan ook van begin tot eind op de computer worden gespeeld (zie hellighart.nl, link actualisering, Jacob moest eens weten).

Alle werk- en informatiebladen worden, aangevuld met de gevonden/gedownloade materialen, in een speciale map gedaan.

Inleiding

Het project wordt geopend met een feestelijke activiteit: de kinderen noteren boven in het gebroken ei op werkblad 1D.1 de feest- of gedenkdag die hen het meest aanspreekt. Werkblad 1D.1 wordt uitgedeeld. De eieren worden vervolgens uitgeknipt en verzameld. Het resultaat wordt kort besproken. De kinderen motiveren hierbij hun antwoord.

De eieren worden na de les in een paastak gehangen. Deze wordt op een voor iedereen zichtbare plaats in het lokaal geplaatst.

Zoekproces

Tijdens het zoekproces wordt één, al dan niet genoemd, feest onder de loep genomen: Carnaval. Een carnavalquiz opent het zoekproces. Werkblad 1D.2 wordt uitgedeeld. Bij enkele vragen zijn elementen uit de vasten- of veertigdagentijd betrokken. Bij het beantwoorden van de vragen (in groepen of individueel) kan gebruik worden gemaakt van de bij de vragen vermelde websites. Als minimaal de helft van de klas acht of meer van de tien vragen goed heeft beantwoord ontvangt de groep het tweede puzzelstukje.

Tijdens de klassikale bespreking kan van uw kant verdieping worden aangedragen bij de door de vragen opgeroepen thema's (zie ook achtergrondinformatie 7.1). Ook kan worden gezocht naar de persoonlijke en maatschappelijke zeggingskracht van Carnaval door bijv. gebruik te maken van verwerkingsopdracht 3.

Deze opdracht is ook op de computer te maken (via de cd-rom of hellighart.nl) (Antwoordmodel: 1b, 2c, 3b en c, 4b, 5c, 6d, 7c, 8, 9c, 10a en d).

Verwerking

Mogelijke verwerkingsopdrachten:

Mogelijkheid 1

De kinderen kunnen op de computer verschillende spelletjes rond het thema 'Carnaval' spelen. Ze kunnen kiezen uit galgje, een puzzel, woordzoeker of geheugenspel. De spelletjes zijn op te vragen via www.speelzolder.com/carnaval/index.htm of hellighart.nl (puzzelstukje kinderen, spelletjes groep 7/8, project 23)

Mogelijkheid 2

De kinderen ontdekken middels een internetopdracht dat carnaval wereldwijd gevierd wordt. De klas wordt verdeeld in groepen. Elke groep kiest, gebruik makend van de onderstaande websites, één van de gebieden Curacao, Aruba of Brazilië en bereidt een korte presentatie voor. Er kan vanzelfsprekend ook voor andere gebieden gekozen worden.

Websites:

- http://www.wereldkids.nl/kids/nlschool_brazilie_carnaval.html?view=Standard&version=1#
- <http://www.schooltv.nl/weekjournaal/artikel.jsp?nws=427432>

Mogelijkheid 3

De kinderen bespreken in groepen drie stellingen rond het thema 'Carnaval' (zie werkblad 1D.4). Elke groep probeert een gezamenlijk standpunt in te nemen. Bij de klassikale bespreking wordt bij elke stelling een groep gevraagd hun mening aan de klas te presenteren en in een aansluitende discussie te verdedigen

Mogelijkheid 4

De kinderen zoeken bij tien Cccccccarnavalsplaatsen de gangbare namen (zie werkblad 1D.3)

Mogelijkheid 5

De vasten- of veertigdagentijd voor katholieken valt grotendeels in de maanden maart en april.

De kinderen zoeken middels een foto-opdracht feest- of gedenkdagen bij andere godsdiensten/culturen die in dezelfde periode vallen (zie werkblad 1D.3 en informatieblad 1D.3). Ze kunnen gebruik maken van inter- of multiculturele feestkalenders, bijv. van <http://www.palet.nl/subpagina.php?navid=7>. Deze opdracht kan ook bij les 2 worden toegevoegd. Voor een overzicht van de te vinden feest- en gedenkdagen: zie informatieblad 1D.5.

Mogelijkheid 6

De kinderen maken een raplied over:

- de zin of onzin van Carnaval
- één van de feest- of gedenkdagen uit verwerkingsopdracht 5.

Op informatieblad 1D.4 wordt uitleg gegeven over 'rap'.

Op videofragment 1 staan enkele rapritmes. In een vervolgles kunnen de liedjes aan de groep worden gepresenteerd. Enkele liedjes zouden ook deel kunnen uitmaken van een lentefeesten/Pasen viering.

Deze werkvorm kan ook bij een van de volgende lessen worden gebruikt, echter dan wel aansluitend bij het thema van de les.

Na het afronden van een opdracht kan het volgende puzzelstukje wordt uitgedeeld.

Extra opdracht

De kinderen kunnen op hun levensbeschouwelijke inter- of intranetsite reageren onder het motto 'Het verhaal gaat verder!' (de les ging over / ik vind / wie reageert?; zie Bijlage 1).

Internet

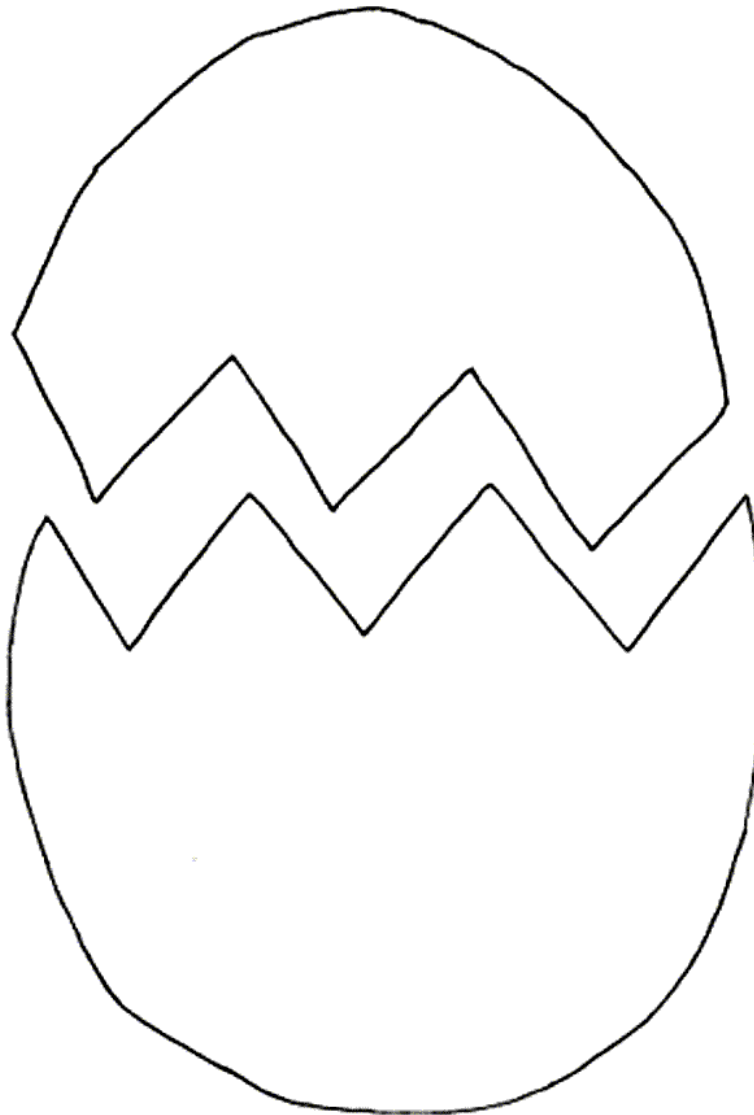

Naast de in de lesopzet genoemde websites zijn ook de hierna te noemen websites van toegevoegde waarde voor deze les:

- <http://www.kinderpleinen.nl/carnaval.htm>
- http://www.katholieknederland.nl/abc/detail_objectID266783.html
- http://www.feneuropa.nl/Het%20verschijnsel%20Carnaval_bestanden/He%20verschijnsel%20Carnaval.htm
- <http://www.schooltv.nl/weekjournaal/artikel.jsp?nws=427432>
- <http://www.klap.net/feest/carnaval/index.html>
- <http://carnaval.pagina.nl/>
- <http://www.20eewennederland.nl/themas/feesten%20en%20gewoontes/carnaval:%20de%20wereld%20op%20zijn%20kop/784.html>

Mijn allermooiste feest- of gedenkdag

Werkblad 1D.2

Carnavalsquiz

1. In welke provincies wordt het meest Carnaval gevierd?

- Drenthe en Groningen
- Brabant en Limburg
- Noord- en Zuid Holland
- Gelderland en Utrecht

Hulplijn: beeldbank.schooltv.nl

2. Waar komt het woord Carnaval vandaan?

- Van een heel oud Grieks en Romeins wijnfeest. Hierbij werden afbeeldingen van de wijngod op een speciale kar rondgereden, een carrus navalis'
- Van het Latijnse woord 'carne vale'. Dat betekent 'vaarwel vlees'
- Beide antwoorden (a en b) kunnen waar zijn
- Van het stadje 'Carnavalon' in Frankrijk. Hier werd vroeger elk jaar een groot verkleedfeest gevierd

Hulplijnen:

- <http://www.rnw.nl/kids/Nederland/Feestdagen/Carnaval/achtergrond.html#Carnaval>
- <http://beeldbank.schooltv.nl/oneclip.jsp?id=1792>

3. Vroeger werd in onze streken ook al Carnaval gevierd. Waarom deed men dat?

- Omdat de mensen één keer per jaar helemaal uit hun dak wilden gaan
- Omdat ze voor ze gingen vasten nog even gek wilden doen en feesten
- De mensen waren ieder voorjaar blij dat de zon langer ging schijnen en dat het warmer werd. Ze bedankten daarvoor de goden. Daarom was het feest
- Omdat veel mensen arm waren en hun verdriet wilden vergeten

Hulplijnen:

- beeldbank.schooltv.nl
- http://www.schooltv.nl/vroegerenzo/pagina.jsp?nr=vz_werkstuk&wsnr=150503#item150500

4. Met Carnaval krijgen sommige plaatsen een andere naam. Eén van die namen is Oeteldonk. Hoe heet Oeteldonk als het geen Carnaval is?

- Tilburg
- Den Bosch
- Eindhoven
- Breda

Hulplijn: <http://members.lycos.nl/oeteldonk/>

5. Welke van de volgende uitspraken is juist?
- Vastenavond is de avond voor Aswoensdag
 - Aswoensdag komt na carnaval
 - Aswoensdag is het begin van de vastentijd
 - De antwoorden a - c zijn goed

Hulplijnen:

- www.rnw.nl/kids/Nederland/Feestdagen/Carnaval/achtergrond.html#Wanneer
- http://www.vanharte.nl/kal_carnaval.htm

6. Wat is vastenavond?
- Vastenavond is de avond voor het begin van de veertigdaagse vasten voor Pasen. De vastenavond was vroeger een feest waar lekker eten een belangrijke plaats innam. Men nam het er nog even van. Op deze avond werden er pannenkoeken en oliebollen gegeten
 - Vastenavond is de laatste avond van het carnavalsweekend. Deze avond valt altijd op een dinsdag
 - Vastenavond is een avond in de vasten waarop niets gegeten en gedronken wordt
 - Antwoord a en b zijn goed

Hulplijnen:

- <http://www.volkscultuur.nl/kb.php?doc=51129>
- http://www.schooltv.nl/vroegerenzo/pagina.jsp?nr=vz_werkstuk&wsnr=150503#item150505

7. Op welke dag valt carnaval in het jaar 2050?
- 18 februari
 - 19 februari
 - 20 februari
 - 21 februari

Hulplijn: <http://home.wanadoo.nl/ulewappers/index-rechts.html>

8. Carnaval en Aswoensdag lijken wel een beetje op
- Sinterklaas en Kerstmis
 - Pasen en Pinksteren
 - Holi en Holika Dahan
 - Offerfeest en Suikerfeest

Hulplijnen:

- http://www.vanharte.nl/kal_carnaval.htm,
- <http://www.dksr.nl/feestenkalender.htm>
- <http://beeldbank.schooltv.nl/hi/index.jsp?povo=po#q=holi>,
- <http://www.palet.nl/subpagina.php?navid=7>

9. Carnaval hoort bij

- a. Het protestantse geloof
- b. Het islamitische geloof
- c. Het katholieke geloof
- d. Het hindoeïstische geloof

Hulplijn: http://www.vanharte.nl/kal_carnaval.htm

10. Aswoensdag

- a. Op Aswoensdag halen Rooms-katholieken een 'askruisje'. Dit houdt in dat de pastoor met as een kruisje op je voorhoofd tekent, als teken dat je fouten zijn vergeven en als herinnering aan de betrekkelijkheid van het leven ('uit as ben je ontstaan, tot as zul je wederkeren')
- b. Aswoensdag is voor katholieken het begin van de vasten en begint enkele dagen voor Carnaval
- c. Aswoensdag valt op alle even jaren (dus 2000, 2002 etc) op een woensdag
- d. Aswoensdag is al heel lang de afsluiting van enkele dagen gekheid. 's Ochtends zijn de cafés stampvol, want dan trakteert de kroegbaas zijn klanten op zure haring tegen de kater, die natuurlijk met veel bier moet worden weggespoeld. Om 12 uur is Carnaval afgelopen

Hulplijnen:

- <http://www.rnw.nl/kids/Nederland/Feestdagen/Carnaval/achtergrond.html#Aswoensdag>
- http://www.vanharte.nl/kal_carnaval.htm

Werkblad 1D.3 Multi-culti (lente)feesten

De vastentijd (of veertigdagentijd) bij katholieken valt in de maanden maart en april. In deze maanden worden ook in andere godsdiensten (lente) feesten gevierd.

Op informatieblad 1D.3 staan zeven foto's van godsdienstige feesten in de maanden maart en april. Zet in de tabel hieronder bij elke foto

1. De naam van het feest
2. Bij welke godsdienst het feest hoort.
3. Wat er gevierd wordt bij het feest?

Bij het beantwoorden van deze vraag kun je gebruik maken van bijv. feestkalenders op internet, bijv. op <http://www.palet.nl/subpagina.php?navid=7>

Veel plezier

Foto	Naam	Godsdienst	Wat wordt er gevierd?
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			

Werkblad 1D.4 Carnavalsplaatsen

Er zijn nogal wat plaatsen in Nederland die met carnaval een andere naam krijgen. Een voorbeeld heb je gezien in de Carnavalsquiz. Den Bosch heet met carnaval 'Oeteldonk'. In de tabel hieronder staan tien carnavalsplaatsen genoemd. Zoek hoe de plaatsen heten als het geen carnaval is. Je kunt hierbij gebruik maken van de volgende website: <http://www.in.nl/paginas/subpaginas/carn-naam.html>.

Als je deze opdracht op de computer maakt kun je dit werkblad mooi maken door carnavalsanimaties toe te voegen: <http://funhuispagina.sytes.net/animatiepag/carnaval.html>

Carnavalsnaam	Gewone naam
Trekkersgat	
Jutters	
Kielegat	
Kruikenstad	
Boeskoalstedke	
Knotsenburg	
Muggendonk	
Krekkelstad	
Zandhazendorp	
Sassendonk	

Werkblad 1D.5 Carnaval, wel of niet**Stelling 1:**

Mieke zegt: 'Met carnaval is iedereen gelijk of je nu arm bent of rijk. Daarom verkleedt iedereen zich, dan zie je geen verschillen meer. En dat vind ik hartstikke vet'.

Stelling 2:

Rob zegt: 'Ik vind Carnaval heel cool. Ik help elk jaar mee om een praalwagen te maken die meedoet in de Carnavalsoptocht. Alleen de voorbereiding is al heel gezellig. En het meedoen in de optocht. Te gek! En daarna lekker feestvieren in de stad: kroeg in, kroeg uit!'

Stelling 3

Anja zegt 'Ik vind Carnaval grote onzin. Veel mensen weten vaak van gekkigheid niet wat ze doen. Ze drinken dan zoveel bier dat ze bijna niet meer recht op hun benen kunnen staan. Ik heb enkele vrienden die eerst een maand gaan werken om daarna al het verdiende geld aan dit feest uit te geven. Hoe bedenk je het?

Ik kan me Carnaval nog wel een beetje voorstellen als mensen daarna gaan vasten. Nog lekker even plezier maken en daarna een tijd weinig eten en drinken. Maar wie van de katholieke mensen vast er nu nog? Toch bijna niemand meer. Dat is bij de moslims toch heel anders. Die hebben de Ramadan en vasten ook echt.

Informatieblad 1D.1 | Jacob moest eens weten

Jacob was een ontdekkingsreiziger. Net als Jacob gaan wij in het spel 'Jacob moest eens weten' ook op ontdekkingsreis. We gaan bij dit spel namelijk op zoek naar de vraag: 'op welke manier en waarom mensen op veel plaatsen in de wereld al sinds mensenheugenis in het voorjaar feest vieren'. En we gaan onderzoeken of lentefeesten ons raken, ons iets te vertellen hebben. Pasen is één van de lentefeesten.

Hoe werkt het spel?

In elke les krijg je enkele opdrachten. Sommige moet je met de hele klas vervullen, andere in een groep. Aan het eind van elke les krijg je één of twee puzzelstukjes als de opdrachten goed zijn vervuld. Deze puzzelstukjes vormen een onderdeel van een puzzel van negen stukjes. Als je alle negen stukjes goed hebt neergelegd zie je een foto die op een

eiland is genomen.

Via bijv. internet probeer je te achterhalen welk eiland bedoeld wordt. Ook probeer je te vinden waar de naam van dit eiland vandaan komt.

De groep die het antwoord op deze vragen weet heeft gewonnen.

Ook kun je als klas een prijs winnen als je de antwoorden hebt gevonden. Je moet deze dan voor 20 april mailen naar hellighart@edith.nl. Wat je kunt winnen? Prachtige t-shirts van Hellig Hart, speciale 'Jacob moest eens weten' stickers of een handpop (Helligie)

Het eerste puzzelstukje krijg je cadeau:

Veel succes en vooral veel plezier !!!!

En dan nog dit. Het hele spel kan ook op de computer worden gespeeld. Vraag meneer of juffrouw maar eens.

Informatieblad 1D.2

Puzzelstukjes

Informatieblad 1D.3

Multi culti (lente)feesten

Informatieblad 1D.4 | Rap

Rap, ook wel hiphop genaamd, heeft de volgende kenmerken:

- Je praat swingend op muziek
- Je praat een eind weg en gebruikt veel woorden
- Je gebruikt rijmwoorden, ook middenin de zin (binnenrijm)
- Je gebruikt woorden die met dezelfde letter beginnen (alliteratie)
- Je gebruikt woorden die ongeveer hetzelfde klinken (assonantie)
- Je praat over wat je bezighoudt

Geschiedenis van rap

Rap is uitgevonden door zwarte jongeren uit de sloppenwijken van Amerika, in de zeventiger jaren. Het woord "rappen" komt uit het Amerikaanse slang en betekent "praten." Iets vertellen op muziek was al een eeuwenoude traditie bij de zwarte Amerikanen. Vroeger had je de griots, reizende zangers en vertellers, die in Afrika van dorp tot dorp reisden. De rappers van nu zijn hun moderne broers en zussen. Het begon met DJ's die plaatjes draaien op de wijkfeesten in de Bronx (een negerwijk in New York) Ze vonden het "scratches" uit. Je zet de naald steeds weer in dezelfde groef van de plaat, en je krijgt een ritmisch patroon. Bij dat geluid gingen de DJ's opscheppen, dat ze zo geweldig waren, dat ze zo swingden, en zie: de rap was geboren.

Soorten rap en onderwerpen

Rappers zijn moderne dichters, die het hebben over de dingen waar ze mee bezig zijn. Dit leverde de volgende stijlen op:

- de "*message rap*": Rapliedjes over historische gebeurtenissen, meestal gezien door de ogen van de negerbevolking,
- de "*gangsta rap*": Rapliedjes over stoer doen, wapens en geweld (die moeten we maar snel vergeten)
- de "*native tongue mouvement*": Rapliedjes die gaan over het moederland Afrika, waar veel zwarte jongeren (rappers) van afstammen.

En natuurlijk hebben rappers het ook over zaken als: verliefdheid, zichzelf (de zogenaamde "opscheprap"), arm en rijk en dagelijkse dingen

Bron: <http://www.apeldoorn-onderwijs.nl/rap/>

Informatieblad 1D.5 Feest- en gedenkdagen in / rond de veertigdagentijd

Datum	Naam	Godsdienst / cultuur	(Mogelijke) plaats in het project
Eind februari	Carnaval	Multicultureel	Les 1D
1 maart	Aswoensdag	Katholiek	Les 1D, 2D
14 maart	Holika Dahan	Hindoeïsme	Les 2D
14 maart	Poeriem/Lotenfeest	Jodendom	
15 maart	Holi Phaqua	Hindoeïsme	Les 4D
17 maart	Herderking moord Halbja	Koerden	Les 3D
9, 10 of 11 april	Mevlid kandili, geboorte van Moh.	Islam	
13-19 april	Pesach	Jodendom	Les 4D
9 - 16 april	Palmpasen, W.D, G.V. Goede Week	Christendom / katholiek	Les 3D
16 april	Pasen	Christendom / katholiek	Les 4D
23 april	Orthodox Pasen	Christendom: oosterse kerk	Les 4D
23 april	Çocuk Bayramı	Turkije/Islam	
24 april	Herdenking Armeense genocide	Armenië	Les 3D
25 april	Jom ha Sjoa (Holocaustdag)	Jodendom	Les 3D

Les 2D	
Titel	De andere kant van de medaille
Thema	Lentefeesten/Pasen: Aswoensdag / herdenkingsdagen
Benodigdheden	Computer, printer, werkblad 2D.1 - 2D.3, informatieblad 2D.1 - 2D.3, paastak of ricinusplant, vuurkorf, steentjes, papierversnipperaars, poeder, achtergrondinformatie 7.2
Doelstelling	De kinderen staan stil bij de mogelijke betekenis(sen) van Aswoensdag en vergelijkbare eest- of herdenkingsdagen uit andere godsdiensten/culturen waaronder het hindoeïstische Holika Dahan

Vooraf

Als voorbereiding op de les staan de kinderen middels een lesactiviteit stil bij verlangens ze hebben voor zichzelf en voor anderen. Bovendien reflecteren ze op gedachte of er iets in hun gedragingen is dat ze zouden willen veranderen. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van werkblad 2D.1. De bovenstaande gedachten worden uitgewerkt op de drie weergegeven briefjes. Deze worden vervolgens uitgeknipt en aan een paastak (of ricinusplant) bevestigd. De tak of plant wordt op een voor iedereen zichtbare plaats neergezet. Het uitvoeren van de onderstaande les op Aswoensdag (of op Holika Dahan/ Holi Phaqua) zou de inhoud een extra dimensie kunnen geven.

Inleiding

Om iets van de betekenis van Aswoensdag en de relatie van Aswoensdag met carnaval (zie ook vraag 6 en 10 van de quiz) te kunnen ervaren/begrijpen doorlopen de kinderen enkele stappen. Een eerste stap wordt gezet door aan het begin van de les met de groep ergens op het schoolplein enkele palmtakjes in een vuurkorf verbranden. Ook worden de briefjes (nr. 3 van informatieblad 2D.1), een beetje rommel uit de prullenbak en een carnavalsmasker in het vuur gegooid. Daarna worden steentjes op het vuur gegooid. Vervolgens krijgen de kinderen een beetje gekleurd poeder (bijv. fijngemalen krijt) in hun hand. Dit strooien ze (door hoog op gooien) over de kinderen. Een schoteltje as wordt tenslotte mee naar binnen genomen en onder de paastak gezet. Er wordt geen uitleg gegeven bij de verschillende handelingen. Een van de kinderen maakt een (digitale) foto van het schouwspel. De foto kan worden opgestuurd naar hellighart.nl. Wij zullen er zorg voor dragen dat deze binnen een dag op het internet (hellighart.nl) komt te staan.

Zoekproces

In het aansluitende zoekproces proberen de kinderen te achterhalen wat de verschillende handelingen met elkaar te maken hebben. Ze maken hierbij

gebruik van werkblad 2D.2. Bij geen of een beperkte mogelijkheid tot gebruik van internet krijgt elke groep informatieblad 2D.2.

De opdracht, die bij een goede oplossing een puzzelstukje oplevert, leert de kinderen dat:

- Als carnaval voorbij is (verbranden van het masker) voor een deel van de katholieken de vasten of veertigdagentijd begint met Aswoensdag (verbrande palmtakjes, verbranden van briefjes, schoteltje met as (askruisje))
- Een vergelijkbaar ritueel bekend is bij het Hindoeïsme onder de naam 'Holi Phaqua' (strooien van het poeder) en het daaraan voorafgaande 'Holika Dahan' (verbranden van rommel en het gooien van steentjes op het vuur).

Voor een nadere uitleg wordt verwezen naar achtergrondinformatie 7.2.

Bij deze, maar ook bij verschillende andere opdrachten, zijn goed bruikbaar:

- www.beeldbank.schooltv.nl (informatieve filmpjes)
- <http://www.kinderpleinen.nl/godsdiensten.html>
- <http://mediatheek.thinkquest.nl/~kla023/index.html>

Als de groep nog nooit met het Hindoeïsme in aanraking is geweest lijkt het wenselijk om ter introductie iets over het hindoeïsme te vertellen of te laten lezen, bijv. op http://www.samsam.net/wereldgodsdiensten/religion.asp?religion=hindoe&chapter=hindoeisme_01

Tijdens de (na)bespreking kunt u in dialoog met de kinderen de verschillende (betekenissen van de) uitingsvormen verhelderen. Laat kinderen, indien mogelijk, vanuit hun eigen ervaringen inspelen op deze rituelen. Het uitnodigen van een praktiserend iemand uit de katholieke en/of hindoestaanse traditie (bijv. een pastor en/of pandit) kan heel verrijkend zijn.

Voor een bespreking van de (betekenis(sen) van vasten wordt verwezen naar de overige projectlijnen van project 23 'Als ik later groot ben'.

Mogelijke aandachtspunten voor het klassengesprek:

- Bespreken van ervaringen van de kinderen met de rituelen
- Toelichten / verhelderen van vragen rond de rituelen
- Bespreking van de zeggingskracht van de rituelen in de samenleving en voor de kinderen zelf
- Vraag naar de wenselijkheid en haalbaarheid iets te doen in de aankomende veertig dagen met geformuleerde wensen en tekortkomingen. Sprekend over de tekortkomingen: wat is de zin van het verbranden van de briefjes als er niets mee gedaan wordt? 'Wat doe ik er mee?' laat als verwerkingsopdracht de kinderen hierbij stilstaan. (alternatieve werkvorm: in plaats van het verbranden van de briefjes kunnen ze bijv. ook door een papierversnipperaar worden gehaald).

Verwerking

Mogelijke verwerkingsopdrachten:

Mogelijkheid 1

De kinderen krijgen de feest- en gedenkdagkalender te zien van de stichting 'Palet' (Steunpunt voor multiculturele ontwikkeling in Brabant). Dit kan via de computer middels website <http://www.palet.nl/subpagina.php?navid=7>, een verkorte versie hiervan (zie informatieblad 2D.1) als papieren kopie of via een overheadsheet. Ze bekijken en bespreken de kalender (in tweetallen) met de opdracht op te schrijven welk feest of gedenkdag het meest tot de verbeelding spreekt. Van dit feest bereiden ze in groepjes een (powerpoint) presentatie voor. Deze kan aan de eigen groep maar ook aan een andere bovenbouwgroep worden gepresenteerd. De presentaties kunnen ook deel uit maken van een weekopening/sluiting of een lentefeesten/pasenviering. Bij deze opdracht kan ook speciaal worden ingezoomd op de drie genoemde herdenkingsdagen rond volkerenmoorden. In dit geval geldt dezelfde opdracht maar dan aan de hand van informatieblad 2D.3

Mogelijkheid 2

De kinderen krijgen de opdracht om in een kinderbijbel een verhaal te zoeken over Jezus die in de woestijn verblijft. Ze verwerken in een elfje wat dit gegeven met Aswoensdag/vastentijd heeft te maken. Voor Jezus kan ook Mohammed worden ingevuld.

Net als Jezus trok Mohammed vóór dat zijn optreden als profeet begon zich terug in de woestijn. Mohammed zocht een grot waarin hij voor enige tijd verbleef. Daar zou de engel *Djibriel* (Gabriël) hem de woorden van God hebben geopenbaard

Een andere mogelijkheid is om aan te sluiten bij de traditie van het islamitisch, de Ramadan..

Informatieblok Paasvasten

In de katholieke Kerk werd het in de tweede eeuw gangbaar om ter voorbereiding op Pasen te Vasten. Aanvankelijk vastten christenen alleen de drie dagen direct voorafgaand aan Pasen, later werd dat uitgebreid naar de hele Goede Week. Pas op het einde van de derde eeuw kwamen de veertig dagen voor Pasen in zwang als een doorlopende tijd van vasten en boete, naar analogie van de veertig dagen die Jezus zelf vastend in de woestijn had doorgebracht. Gedurende de drie laatste dagen van de Veertigdagentijd onthield men zich volledig van voedsel (<http://www.katholieknederland.nl/abc/aswoensdag.html>)

Mogelijkheid 3

De kinderen maken en presenteren een raplied over

- de persoonlijke betekenis van het verbranden van de 'dit-zou-ik-willen-veranderen-briefjes'
- hun reactie op één van de op informatieblad 2D.1 genoemde herdenkingsdagen rond volkerenmoorden

De tijdens deze les uitgedeelde werk- en informatiebladen en andere verzamelde materialen (bijv. gedownloade internetpagina's) worden opgenomen in de (groei)map.

Het met goed gevolg afronden van een verwerkingsopdracht levert een puzzelstukje op.

Extra opdracht

De kinderen kunnen op hun levensbeschouwelijke inter- of intranetsite reageren onder het motto 'Het verhaal gaat verder!' (de les ging over / ik vind / wie reageert?; zie Bijlage 1).

Internet

Naast de in de lesopzet genoemde websites zijn ook de hierna te noemen websites van toegevoegde waarde voor deze les:

- <http://mediatheek.thinkquest.nl/~kla023/index.html>
- <http://www.palet.nl/subpagina.php?navid=7>
- http://www.samsam.net/wereldgodsdiensten/religion.asp?religion=hindoe&chapter=hindoeisme_01
- www.beeldbank.schooltv.nl
- <http://www.katholieknederland.nl/abc/aswoensdag.html>
- <http://www.klap.net/religies/christendom/aswoensdag/>

Werkblad 2D.1 | Geheimzinnige briefjes

Schrijf op het briefje de allergrootste wens voor jezelf (op dit moment).

Schrijf op het briefje de allergrootste wens voor iemand anders of voor andere mensen (op dit moment).

Schrijf op het briefje iets dat je van jezelf niet zo mooi vindt en dat je wel zou willen veranderen

Werkblad 2D.2 | **Geheimzinnige briefjes**

Aan het begin van de les hebben jullie op de speelplaats verschillende dingen gedaan. Jullie hebben:

1. palmtakjes verbrandt
2. rommel uit de prullenbak in het vuur gegooid
3. briefjes in het vuur gegooid
4. een carnavalsmasker in het vuur gegooid
5. een schoteltje met as meegenomen
6. steentjes op het vuur gegooid.
7. elkaar bestrooid met poeder (krijt)

Deze dingen hebben iets met elkaar te maken. Probeer in groepjes van vier kinderen eens te ontdekken wat deze zeven dingen met elkaar te maken hebben. Als een van de groepjes de juiste oplossing heeft krijgt de hele groep het derde puzzelstukje.

Hoe kom je nu aan de oplossing?

Mogelijkheid 1: Als jullie voldoende computers hebben dan vinden jullie op www.hellighart.nl en de link Jacob moest eens weten informatie die jullie verder helpt.

Mogelijkheid 2: Als jullie geen computers hebben krijgen jullie van meneer of juffrouw een informatieblad (2D.1).

Mogelijkheid 3: Als jullie voor elk groepje één computer hebben: gebruik dan deze computer en de informatiebladen van meneer of juf.

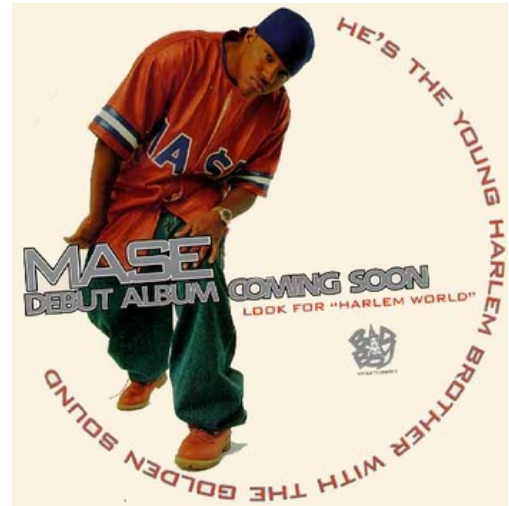
Maak in je groepje afspraken hoe je deze opdracht het best kunt uitvoeren.

Veel plezier en succes.

Onze oplossing is:

Mijn rapsong

Informatieblad 2D.1	Feest- en herdenkingsdagen in maart en april
---------------------	--

25 tot en met dinsdag 28 februari: *Carnaval*

14 maart *Holika Dahan* (Surinamers/Hindoestanen)

De op Basant Panchami (1 februari) opgerichte Holika, symbool van het kwaad, wordt op deze dag verbrand

14 maart *Poeriem of Lotenfeest* (Joden)

Uitbundig feest ter herinnering aan de redding van het joodse volk door het ingrijpen van koningin Esther. Op deze dag lopen joodse kinderen, verkleed als koningen, koninginnen of landlopers, over straat

15 maart *Holi Phagua* (Surinamers/Hindoestanen)

Het nieuwjaarsfeest van de Hindoes is een dag van eenheid en gelijkheid en tevens een lentefeest. Men bepoedert en besprenkelt elkaar met gekleurd water (abir) en eau de cologne en wenst elkaar Subh Holi. In Suriname is Holi een nationale feestdag.

17 maart *Herdenking moord op 5000 Koerden in het stadje Halbja*
(Koerden)

9, 10 of 11 april: *Mevlid kandili, Mouloud, Milaad-un-nabie* (Moslims)

Geboortedag van de profeet Mohammed omstreeks 570 van de christelijke jaartelling. De moslims maken speciaal eten klaar. 's Avonds gaan ze naar de moskee.

13 - 19 april: *Pesach of Joods paasfeest* (Joden)

Herdenking hoe God de Joden uit de Egyptische slavernij heeft geleid.

14 april *Goede Vrijdag* (Christenen)

Herdenking van de kruisiging van Jezus van Nazareth.

16 - 17 april, *Pasen* (Christenen)

Viering van de herrijzenis van Jezus van Nazareth uit de dood.

23 april: *Çocuk Bayramı* (Turken)

Op deze dag kwam in 1920 het eerste nationale parlement van de republiek Turkije bijeen. Atatürk riep deze dag uit tot dag van het kind.

24 april, *Herdenking Armeense volkerenmoord* (Armeniërs)

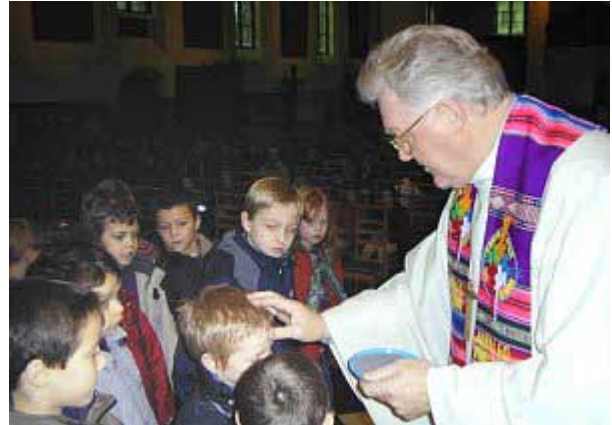
25 april, *Jom ha Sjoa (Holocaustdag)* (Joden)

Herdenking van de vernietiging van zes miljoen Europese Joden tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Informatieblad 2D.2**Aswoensdag en Holika Dahan****Tekst 1: Aswoensdag**

Aswoensdag is de eerste dag na carnaval en tegelijk de eerste dag van de vasten. De vastentijd is een periode van 40 dagen, die loopt tot Pasen. (zonder de zondagen te tellen.) Oorspronkelijk was Aswoensdag een dag van boete. De priester tekende tijdens de boeteviering op het voorhoofd van de gelovige een kruisje van gewijde as van verbrande palmtakken. Hij zegt dan: 'Gedenk, mens, dat gij stof zijt en tot stof zult wederkeren'. Hiermee gaat de mens de vastentijd in: een tijd van bezinning, bekering en boete. De as herinnert aan de vergankelijkheid van het leven. In de tijd van Jezus werd as gestrooid over het hoofd als teken van rouw bij begrafenissen. Sinds de 14e eeuw worden er palmtakken verbrand die het voorgaande jaar op palmzondag zijn gewijd.

Tekst 2: Aswoensdag

Het was een gebruik uit het oude oosten, om, als je bedroefd was of in een vasten- en bezinningstijd, scheuren te maken in je kleding en as op je hoofd te strooien. Zo kon iedereen zien waar je mee bezig was. Iets daarvan is overgenomen in de gebruiken op Aswoensdag.

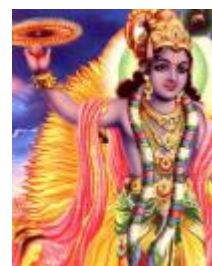
Omdat er een tijd van soberheid en bezinning aankomt, wordt aan de vooravond nog even goed feest gevierd, op Vastenavond. Daarna wordt het hoofd met as bestrooid, met het askruisje getekend om te laten zien dat er een tijd van boete en verzoening aankomt.

Tekst 3: Het Holi (Dahan/Phagua) feest

Het hindoeïstische Holi Phagua-feest is een vrolijk voorjaarsfeest ter ere van Krishna (God) met processies en vreugdevuren. Het feest wordt elk jaar in maart/april gevierd. Het is een vrolijk feest, waarop volop wordt gegeten en gedronken en de huizen feestelijk versierd zijn met bloemen.

Met Holi wordt ook het kwaad verdreven, dat altijd in verband met duisternis wordt gebracht. Mensen zijn weer opgelucht dat de winter voorbij is en dat de dagen weer langer worden. Oude ruzies en conflicten worden bijgelegd.

Het verhaal van Holika en de brandstapel - de overwinning van het goede op het kwade - heeft dan ook alles met de lente te maken. Naar Surinaams gebruik wordt vijf weken vóór het Holifeest begint een stekje van de Ricinusboom in de grond geplant door de pandit (hindoestaanse priester). In de weken daarna verzamelen kinderen allerlei stukken hout, die voor de brandstapel kunnen dienen. Niet alleen hout, maar ook huisvuil dat zich in de afgelopen winter heeft

opgestapeld, wordt verzameld om mee te worden verbrand. Ook de heks Holika wordt op de brandstapel gezet.

De grote brand vindt plaats tijdens volle maan; de pandit bepaalt ieder jaar het exacte tijdstip daarvoor. Tijdens de ceremonie danst men om het vuur en verdwijnt het kwaad door met zand en stenen te gooien. Slechte gedachten en gevoelens komen daardoor symbolisch in de vlammen om. De dag na de brand gaat iedereen weer terug naar de verbrandingsplaats. Daar smeert de pandit op ieders voorhoofd wat as en wenst iedereen elkaar een goed nieuw jaar. Vrolijke stoeipartijen met modder volgen daarop, waarna men naar huis gaat om een verschonend bad te nemen en witte kleren aan te trekken. Hoogtepunt van het feest dat daarop volgt is het elkaar bestrooien met gekleurd poeder, water en/of parfum. Het moet mensen herinneren aan de terugkeer van Krishna (een van de incarnaties van de god Vishnu) in zijn geboortestreek, toen hij daar met herderinnen danste en muziek maakte en dezen hem met gekleurd poeder bestrooiden

's Avonds gaan ze bij elkaar op familiebezoek en is het feest met allerlei lekkernijen. Het Holifeest is voor de boeren een bijzonder feest, want daarmee vieren ze de eerste lenteoogst. Met het Holifeest begint voor de hindoes ook het nieuwe jaar, omdat dit feest op de eerste dag van de eerste maand (Phagua) van de hindoekalender valt (in de westerse kalender maart/april).

Tekst 4: Het verhaal van Holika en Prahladaad

Op het Holifeest wordt door Hindoestanen het verhaal van prins Prahladaad en zijn tante Holika verteld. Het verhaal gaat zo.

Lang geleden regeerde in India de machtige koning Harnaakoes. Hij was heel erg slecht voor het volk. Zo vertelde hij de mensen dat hij zelf god was en gebod ze om alleen hem als god te vereren en te dienen. Het hele volk moest tot hem bidden en alle erediensten moesten voor hem verricht worden. Omdat hij als koning veel macht had, deden de mensen alles wat hij van hen verlangde. Wie hem niet gehoorzaamde, werd op gruwelijke wijze gedood.

Deze koning had een jonge zoon die Prahladaad heette. Prahladaad was er van overtuigd dat zijn vader Harnaakoes maar een mens was, zoals alle andere mensen.

Daarom weigerde hij om zijn vader als een god te aanbidden. Hij begon de ware God Vishnu te vereren en tot Hem te bidden. Dit gedrag van Prahladaad beviel zijn vader niet. Hij probeerde de jonge prins met lieve woorden tot andere gedachten te brengen. Toen zijn gevlij en aantrekkelijke beloften niets uithaalden, probeerde hij Prahladaad hard aan te pakken. Maar hoe hard hij Prahladaad ook aanpakte, hij bereikte

niets. Het geloof van de prins in de ware God nam met de dag toe. Hij zong mooie liederen ter ere van God en haalde andere kinderen over om met hem mee te zingen en te bidden.

Toen de koning zag dat hij zijn macht aan het verliezen was besloot hij zijn zoon te doden door hem in de zee te laten gooien. Toen de handlangers van Harnaakoes stenen aan zijn voeten gebonden hadden en hem in het water gooiden, bleef Prahlada als door een wonder op het water drijven. Hij verdrong niet. Hierop werd hij uit het water gehaald en probeerden ze hem met hun wapens te vermoorden. Ook dat hielp niet. Dan maar levend begraven. Toen hij na een paar weken opgegraven werd om te zien of hij al dood was, bleek Prahlada nog springlevend te zijn. Wat de koning en zijn handlangers ook probeerden, ze konden Prahlada maar niet dood krijgen.

Koning Harnaakoes had ook een zus die Holika heette. Zij dacht dat ze onbrandbaar was. Daarom ging ze naar Harnaakoes en zei. 'O machtige koning, laat een grote brandstapel maken. Dan zal ik met de prins op deze brandstapel plaatsnemen. Hij zal door het vuur tot as verbrand worden en mij zal niets gebeuren omdat ik de gave heb onbrandbaar te zijn. '

Zo gezegd, zo gedaan. Er werd een grote brandstapel gemaakt en nadat Holika en Prahlada hierop plaats hadden genomen werd alles in brand gestoken. De brandstapel brandde de hele nacht door. 's Morgens ging een groepje kinderen kijken wat er eigenlijk gebeurd was. Daar zagen ze de jonge Prahlada vrolijk met het overgebleven as spelen. Holika zelf was door het vuur helemaal verbrand en Prahlada was ongedeerd gebleven. De kinderen vonden dat geweldig. Ze hadden veel plezier, zongen, dansten en maakten pret omdat Holika verbrand was en de vrome Prahlada nog leefde. Deze gebeurtenis wordt door de Hindoes jaarlijks op het Holifeest herdacht. Ze vieren dan dat het goede het kwade overwint, dat goddelijkheid het wint van ongoddelijkheid, dat recht het wint van onrecht. Of: net zoals Prahlada zich ontworstelde uit de greep van zijn vader, worstelt de natuur zich ieder jaar uit de greep van de winter.

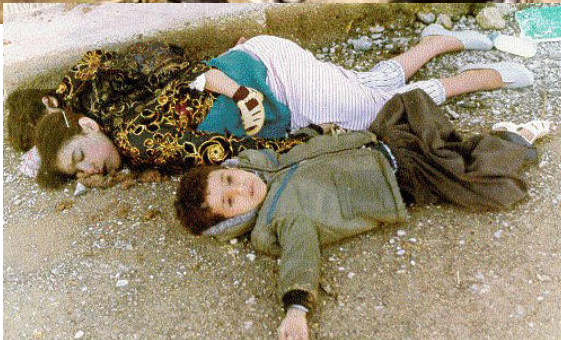
E. Stege, Een bewerking van bron: www.dksr.nl/feestenkalender.hindoeïsme2.htm

Informatieblad 2D.3

Herdenkingsdagen maart-april

17 maart: Herdenking moord op 5000 Koerden in het stadje Halbja (Koerden)

24 april: Herdenking Armeense volkerenmoord (1915)

Tijdens de deportatie naar Syrië in 1915 - de beruchte "Mars door de woestijn" - zijn vele honderdduizenden Armeniërs omgekomen

25 april: Jom ha Sjoa (joden)
Herdenking van de vernietiging van zes miljoen Europese joden tijdens de 2^e W.O.

Les 3D	
Titel	Met echte spijkers aan het kruis
Thema	Lentefeesten/Pasen: de Goede Week
Benodigdheden	Computer, printer, videofragment 2 en 3, werkblad 3D.1, informatieblad 3D.1 - 3D.3, achterinformatie 7.2
Doelstelling	De kinderen onderzoeken de betekenis en zeggingskracht van enkele bijzondere dagen uit de Goede Week

Inleiding

Aan het begin van de les inventariseren de kinderen óf en in hoeverre ze op de hoogte zijn van de (betekenis van de) dagen in de Goede Week. Dit doen ze middels een foto-opdracht (werkblad 3D.1). Het werkblad wordt nu uitgedeeld. Deze opdracht kan ook op de computer worden gemaakt. Als meer dan de helft van de klas acht goede antwoorden heeft gegeven verdient de groep een volgend puzzelstukje.

Zoekproces

Tijdens het zoekproces gaan de kinderen op zoek naar het verhaal dat bij de bijzondere dagen van de goede week hoort en naar de mogelijke betekenis(sen) van de verhalen.

Werkwijze: De groep wordt verdeeld in tweetallen. Elk tweetal kiest één van de bijzondere dagen uit de Goede Week (Palmzondag, Witte Donderdag en Goede Vrijdag (eventueel Stille Zaterdag)) en maakt een cd boekje dat bestaat uit vier pagina's: een voor- en achterkant en twee binnenzijden. Op de voorkant ontwerpen ze een symbool dat verwijst naar de bijzondere dag die ze hebben uitgekozen. Op de linkerbinnenkant wordt het verhaal dat bij de dag hoort (samengevat) weergegeven. Op de rechterbinnenkant wordt tot uitdrukking gebracht welke betekenis het verhaal zou kunnen hebben. Op de achterzijde wordt verwoord (bijv. in de vorm van een gedicht) of verbeeld welke betekenis de dag/het verhaal voor hen heeft.

Van de voor- en achterzijde wordt een (digitale) foto gemaakt. Door de foto's op de website van Hellig Hart te plaatsen (mailen naar hellighart@edith.nl) kunnen de kinderen hun gedachten (in woord en beeld) kenbaar maken aan andere kinderen in Nederland en Vlaanderen. Middels een forum kan met elkaar in gesprek worden gegaan.

Als de opdracht door de groep is beëindigd kunnen enkele puzzelstukjes worden uitgedeeld.

De benodigde informatie kan op verschillende manieren verkregen worden. Enkele mogelijkheden:

- De kinderen kijken klassikaal naar videofragment 2 'Het passieverhaal'

- De kinderen lezen een deel van een stripverhaal over Jezus op http://www.christiancomputergames.net/dutch/ov_index.html (vanaf pag. 52/voor een voorbeeld zie informatieblad 3D.2)
- Via internet. Bruikbare websites
 - o <http://www.kinderpleinen.nl/pasen.htm>
 - o http://www.katholieknederland.nl/abc/detail_objectID266783.html
 - o <http://www.schooltv.nl/weekjournaal/>
 - o <http://www.klap.net/feest/>

Verwerking

Mogelijke verwerkingsopdrachten:

Mogelijkheid 1

De kinderen presenteren in groepsverband hun cd-boekjes

Mogelijkheid 2

De kinderen lezen op welke wijze in de Filippijnen invulling wordt gegeven aan enkele bijzondere dagen uit de Goede Week. Informatieblad 3D.3 wordt uitgedeeld. In een klassikale bespreking kan worden gereageerd op deze cultuuruiting(en). Er kan ook gebruik worden gemaakt van videofragment 3 'Met echte spijkers aan het kruis'.

Extra opdracht

De kinderen kunnen op hun levensbeschouwelijke inter- of intranetsite reageren onder het motto 'Het verhaal gaat verder ' (de les ging over / ik vind / wie reageert?; zie Bijlage 1).

Werkblad 3D.1

De Goede Week

De **Goede Week** is in het Christendom de naam voor de week vanaf Palmzondag tot Paaszaterdag. Het zijn de laatste zeven dagen van de Vasten of Veertigdagentijd: de week voor Pasen.

In de Goede Week staat het lijden en sterven van Jezus centraal. Bijzondere dagen als Palmzondag (waarop Palmpasen gevierd wordt), Witte Donderdag, Goede Vrijdag en Stille Zaterdag vallen in deze week.

Opdracht: Op informatieblad 1D.1 staan tien afbeeldingen die iets te maken hebben met de bijzondere dagen uit de Goede week. Geef bij elke afbeelding aan bij welke belangrijke dag uit de Goede Week het hoort. Je kunt dus kiezen uit: Palmzondag, Witte Donderdag, Goede Vrijdag, Stille Zaterdag.

Vul de antwoorden in de tabel in:

Afbeelding	Welke bijzondere dag?
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	

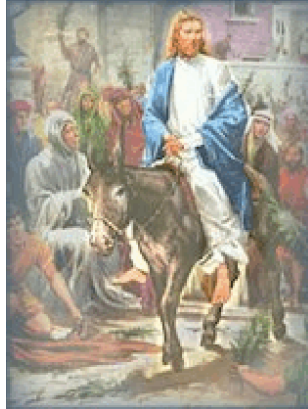
Informatieblad 3D.1

De Goede Week in beeld

Afbeelding 1

Afbeelding 2

Afbeelding 3

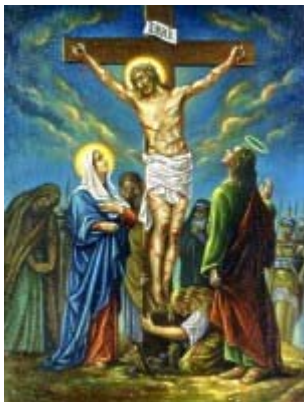
Afbeelding 4

Afbeelding 5

Afbeelding 6

Afbeelding 7

Afbeelding 8

Afbeelding 9

Afbeelding 10

Informatieblad 3D.2

Palmpasen

Jezus heeft besloten om in alle stilte naar het Paasfeest in Jeruzalem te gaan. Ze komen aan op de Olijfberg.

Hier ontmoeten ze een groep pelgrims uit Galilea, die ook naar Jeruzalem gaan...

Kijk, daar is Jezus van Nazareth!...

...de beroemde profeet uit onze provincie Galilea.

We zullen een optocht maken voor Zijn intocht in Jeruzalem!

Kom, mensen uit Galilea, we omringen Hem, we zullen Hem bejubelen als de Messias... dat wordt een sensatie!

Jezus, voor deze ene keer... aanvaard deze eer.

Ik accepteer het...

Ga naar dat dorp, je zult een ezelsveulen vinden, breng het hier. Daar zal Ik op rijden.

Bron: http://www.christiancomputergames.net/dutch/ov_index.html

Informatieblad 3D.3	Holyweek
---------------------	----------

Ik ga iets vertellen over Pasen of 'holyweek' (heilige week) op de Filippijnen.

Op de Filippijnen starten wij de 'holyweek' met Palmzondag. Iedereen koopt dan een "Palaspas" (een palmtak) op de markt.

Deze wordt tijdens de mis gezegend door de pater met wijwater. Na de dienst wordt de "Palasbas" opgehangen om ziekten uit het huis te jagen.

Witte Donderdag

Meestal op Witte Donderdag gaan de moeders met jeeps of bussen 14 kerken bezoeken, zoveel als de kruisweg staties heeft. Daar bidden ze in iedere kerk en geven wat geld aan de pater.

Slaan

In de week voor Goede Vrijdag gaan mannen die iets stouts hebben gedaan of fouten hebben gemaakt in hun leven, van dorp tot dorp met een masker of doek rond hun hoofd. Ze slaan zich met een stuk touw waar glas in zit op hun rug. Er komt dan veel bloed uit de wonden. Anderen dragen een groot houten kruis als straf.

Kruisiging

Palaspassen worden verkocht op de markt

Op Goede Vrijdag worden in Pamapanga, een plaatsje boven Manila, verschillende mensen gekruisigd. Dit jaar waren er 10 mensen die met echte spijkers op het kruis werden gespijkerd. Er is een man die dit al 13 keer heeft gedaan. Hij heeft ijzeren buisjes in de wonden in zijn handen en voeten zitten, zodat die niet dichtgroeien! 15 mannen werden alleen met touwen vastgebonden. Deze mannen hangen dan de hele middag tot de zon ondergaat.

Optocht

Daarna wordt er 's avonds in iedere Barangay een optocht gehouden. Alle mensen lopen dan met kaarsen mee. De patroonheilige van de Barangay en Mariabeelden worden ook rondgedragen. De mensen die aan de zijkant staan, lopen naar die beelden toe en gaan aan de beelden voelen. Dat helpt bij ziekte zeggen ze.

Dit is dan mijn verhaal.

Groetjes van Willibrord uit de Filippijnen

Deze mannen slaan zich met een stuk touw waar glas in zit op hun rug

Les 4D	
Titel	Nooit meer een morgen?
Thema	Lentefeesten: Goede Vrijdag - Pasen
Benodigdheden	Computer, printer, videofragment 4, werkblad 4D.1, informatieblad 4D.1, achtergrondinformatie 7.4
Doelstelling	De kinderen zoeken naar de mogelijke betekenis en zeggingskracht van Pasen

Inleiding

U opent de les met een kort gesprekje over de betekenis van hedendaagse popidolen waaronder Marco Borsato en Ali B.

Zoekproces

Om (iets van) de betekenis van Pasen op het spoor te komen kijken de kinderen naar videofragment 4 'Wat zou jij doen'. Deze videoclip van Marco Borsato en Ali B. wordt afgewisseld met beelden

- van Jezus in Getsemane waarin hij worstelt met zijn naderende dood
- van Jezus op Golgotha
- van Jezus' leerlingen die ontgoocheld achterblijven na zijn dood.

De tekst van de clip kan worden meegelezen door informatieblad 4D.1 te kopiëren en uit te delen. Mogelijke vragen/aandachtspunten voor een aansluitend gesprek:

- Welke stukje uit de videoclip spreekt jou het meest aan? Waarom?
- (Laten) toelichten/bespreken van enkele door de kinderen genoemde punten
- Zinloosheid en verdriet hebben niet het laatste woord, zingen Marco en Ali. Nieuw leven is mogelijk maar dat vraagt wel iets van ons!
- Zinloosheid en verdriet lijken ook van toepassing op Jezus en zijn leerlingen. Blijft het hierbij? De kinderen proberen deze vraag te beantwoorden. Bij deze bespreking kan als toelichting gebruik worden gemaakt van het verhaal 'Het graf is leeg' (informatieblad 4D.2). Dit verhaal kan worden vervangen door het verhaal over het lege graf / Pasen uit een kinderbijbel.

Ook uit dit verhaal blijkt dat zinloosheid en verdriet (en dood) niet het laatste woord hebben. Tijdens Jezus openbare leven is dat duidelijk geworden. Hij liet blinden zien, lammen lopen etc. Door zijn woorden en gedrag gaf hij mensen perspectief, nieuw leven.

Dat besef drong door bij zijn leerlingen toen ze bij elkaar zaten. Hij is niet dood, hij leeft (het graf is leeg als metafoor). Maar dat vraagt iets van ons. 'Wat zouden wij doen' vragen Marco en Ali, kunnen en willen wij zinloosheid of lijden omzetten in perspectief? Pasen kan werkelijkheid worden maar komt niet vanzelf.

Relatering aan voorgaande lessen is wenselijk (bijv. betekenis van Aswoensdag/Holi: verbranden van

Verwerking

Mogelijke verwerkingsopdrachten:

Mogelijkheid 1

De kinderen zoeken (in groepen) songteksten waarin de Paasgedachte (de dood heeft niet het laatste woord) tot uitdrukking wordt gebracht. Ze kunnen hierbij o.a. gebruik maken van de volgende websites:

- <http://www.songteksten.nl/>
- <http://songteksten.startpagina.nl/>
- <http://www.songteksten.org/index.php?page=zoek>

Elke groep mag in een extra les één van de gevonden songteksten laten zien (videoclip) of laten horen (cd). Voorafgaand aan de presentatie licht elke groep haar keuze toe.

Deze video- en of cd presentatie kan in een lentefeesten/Pasen viering worden verwerkt. Het is dan aan te bevelen te teksten via een beamer op een groot beeldscherm te projecteren.

Mogelijkheid 2

De kinderen bereiden in groepen over een land/gebied naar keuze een (powerpoint) presentatie voor over de wijze waarop Pasen wordt gevierd. De presentaties kunnen deel uitmaken van een lentefeesten/Pasen viering.

Enkele bruikbare websites:

- http://www.wereldkids.nl/kids/Willibrord_filipp_pasen.html?view=Standard (Filippijnen)
- http://www.wereldkids.nl/kids/daphne_griekenland_pasen.html?view=Standard (Griekenland)

Ter verbreding zou een groep kinderen een presentatie over het Joodse Paasfeest (Pesach) kunnen voorbereiden en uitvoeren. Een goed bruikbare website is <http://www.netwijs.nl/resultaten.asp?search=pasen>

Mogelijkheid 3

De kinderen maken een oefening rond spreekwoorden en gezegden over Pasen. De oefening kan worden gedownload vanaf

<http://www.speelzolder.com/pasen/> via de link 'diversen, spreekwoorden.

Vanzelfsprekend kan deze oefening ook op de computer worden gemaakt.

Mogelijkheid 4

De kinderen spelen enkele (educatieve) spelletjes op <http://www.speelzolder.com/pasen/> en / of op hellighart.nl (link 'kinderen, groep 7 / 8')

Mogelijkheid 5

De kinderen zoeken (op internet) een schilderij over het thema 'Pasen' dat hen het meest aanspreekt. Het gevonden schilderij wordt uitgeprint en op een A-4 blad geplakt. Onder het schilderij wordt een toelichting op de keuze gegeven.

De verschillende eindproducten kunnen in een klassenboek 'Kunstig Pasen' of in een Lentefeesten /Pasen viering worden verwerkt (voor een voorbeeld zie ook informatieblad 4D.3)

De laatste puzzelstukjes / het laatste puzzelstukje worden/wordt uitgedeeld.

Extra opdracht

De kinderen kunnen op hun levensbeschouwelijke inter- of intranetsite reageren onder het motto 'Het verhaal gaat verder!' (de les ging over / ik vind / wie reageert?; zie Bijlage 1).

Internet

Naast de in de lesopzet genoemde websites zijn ook de hierna te noemen websites van toegevoegde waarde voor deze les:

Informatieblad 4D.1

Ali B en Marco Borsato, Wat zou je doen?

Marco:

Als er nooit meer een morgen zou
zijn
En de zon viel in slaap met de maan
Heb je enig idee wat het met je zou
doen
Als je nog maar een dag zou bestaan

Ali B:

Voor sommige kinderen zal er nooit
meer een morgen zijn
Hoe zou je het vinden als je dagen
vol zorgen zijn
Je bent zo jong en klein, het doet enorm pijn
Het hartje van een kind is zo breekbaar als porselein
Dus neem nou de tijd om dit even te horen
Want als wij niks doen dan is hun leven verloren
Iedereen heeft recht op een eerlijk leven
En ze kunnen nog zoveel op deze wereld beleven
Kom we geven ze een kans en bieden ze hulp
Hou je koppie omhoog en kruip niet in je schulp
Steek de handen in elkaar, want dan staan we sterk
Nee, we kijken niet, we gaan aan het werk

REFREIN:

Marco:

Wat zou je doen 4x

Ali B:

Wat zou ik doen als ik woonde in Bagdad?
Zou ik smeken bij degene die de macht had?
Eh yo hoe erg zou het zijn op de Balkan?
De meeste mensen die snappen er geen bal van
Kongo, Kosovo en Pakistan
Siërra Leone, Soedan en Afghanistan
Eritrea en natuurlijk Georgië
Het is oorlog van hier tot aan Bosnië

Marco:

Zou je hart zich weer vullen met vuur.
Van de eeuwige schaamte die vrijt.
Kijk je niet meer benauwd naar de klok op de muur.

Kom je los uit de greep van de tijd.

We verbannen de dromen naar morgen en laatst
Maar doet het je stiekem geen pijn.
Tot je dan pas gaat doen wat je altijd al wou.
Als er nooit, meer een morgen zou zijn.

Ali B:

Je schrikt jezelf rot als je ziet wat gebeurt
Een klein kind van 8 jaar loopt rond met een mitrailleur

Dit is niet correct het hoort te spelen met speelgoed
Of voetballen misschien zijn ze wel heel goed
Hoeveel moet z'n kind nog lijden
Iedereen wil toch wel z'n kind bevrijden
Ze zijn heel druk mensen horen niet te stressen
De Meisjes doen hun best en worden leraressen rappers of zangeressen

Ik hoop dat het lukt dan geef ik 2 vingers hou ze hoog in de lucht
Van links naar rechts hou ze hoog in de lucht
Want een glimlach van een kind is toch een gros van geluk

REFREIN:

Marco: Wat zou je doen. Als er nooit meer een morgen zou zijn 4x

Ali B: Wat zou je doen dan?

2 vingers in de lucht kom op, kom op.

War child 2x

Marco: Wat zou je doen.

Ali B: War Child!

Informatieblad 4D.2

Het graf is leeg

Dit is een verhaal van lang geleden

Het is zondag, heel vroeg in de morgen.

Maria Magdela, een goede vriendin van Jezus, kan niet langer slapen en zit voor het raam verdrietig voor zich uit te staren. Maria was er bij toen Jezus enkele dagen geleden op de berg Golgotha aan het kruis stierf. Haar allerbeste vriend en dan zo'n afschuwelijke dood. Ze ziet de beelden van Jezus aan het kruis steeds voor zich. Om gek van te worden.

Ze hoort gestommel op de gang. Haar halfzusters, Salomé en Maria, kwamen de kamer binnen. Ze zijn bij Maria Magdela op bezoek omdat ze samen het graf van Jezus willen bezoeken. Maria Magdela kijkt op en ziet hun betraande gezichten. Het is stil in de kamer. Niemand zegt iets.

Na enige tijd zegt Maria Magdela met schorre stem: 'Kunnen jullie je nog het moment herinneren dat ik Jezus voor het eerst tegenkwam'. Ik was toen al jaren een hoer en veel mensen zagen mij niet staan. Ik bestond niet voor hen. Ik had toen heel veel verdriet en soms wilde ik eigenlijk niet meer leven. En toen kwam ik op een dag Jezus tegen in het veld. Hij sprak tegen mij, tegen een hoer..... Wie doet dat nou? Hij! Die ontmoeting heeft mijn hele leven op de kop gezet. Wat Jezus deed en zei, en de manier waarop hij iets zei. Ik had nog nooit zo iemand ontmoet. Geweldig! Zoals jullie weten ben ik vanaf dat moment nooit meer met mannen naar bed geweest. Voor geld bedoel ik. En ... ben ik een vriendin van Jezus geworden'. Wat heb ik een mooie tijd met hem gehad. Voordat ik hem tegenkwam leek ik wel dood. Door hem zag ik het weer helemaal zitten. Ik kreeg een nieuw leven.

De betraande gezichten van de vriendinnen klaarden zichtbaar op. 'Laten we naar het graf van Jezus gaan', zei Salomé. 'Salomé, neem jij de olie mee om Jezus te zalven?', riep Maria.

Even later waren ze op weg. Ze plukten bloemen om bij het graf te leggen.

Opeens stond Salomé stil. 'We hebben een probleempje dames. Wie rolt de steen voor de ingang van het graf weg? Zo'n grote steen, dat krijgen wij nooit voor elkaar.' 'We zien wel' reageerde Maria Magdela. 'Misschien is er wel iemand die ons kan helpen'.

Bij het graf aangekomen kregen ze de schrik van hun leven. De steen was weggerold en er was niemand te zien. Toen ze het graf binnenliepen zagen ze in de rechterhoek een jongen zitten. Hij was in het wit gekleed. Maar geen Jezus. Het graf was verder leeg. 'Jullie komen voor Jezus? Hij is niet hier, zoals jullie zien. Hij leeft. Vertel dat maar jullie vrienden. Zit maar niet bij de pakken neer'.

'Hoe kan dat nou?' fluisterde Maria. 'Dood is dood!. En dan moeten wij gaan vertellen dat mijn zoon leeft. Mooi niet ze zullen ons uitlachen.

'Weet je', zei Salomé tegen Maria Magdela. 'Datzelfde gevoel had ik vanmorgen ook al een beetje. Ik bedoel.... Toen jij vertelde over hoe jij Jezus ontmoette en wat er met je gebeurde. Jij leek wel dood. Nee, niet echt dood maar

Door de grote schrik durfden ze niet te vertellen wat ze hadden meegemaakt.

(Een hervertelling van Marcus 16,1-8)

Bron: E. Stege, Dit is een verhaal van lang geleden, Hengelo, 2004

De wederopstanding van Jezus' door Rembrandt. Op het schilderij tilt een engel de grafsteen van het graf van Jezus op. Op de voorgrond vluchten de bewakers weg.

Bron:

<http://www.wereldkids.nl/nieuws/pasen?view=Standard>